

ร่างฯ ที่เสนอ กรธ. เพื่อพิจารณาในวันอังคาร ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๙

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารพรรคการเมืองซึ่งต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดมาตรการให้สามารถดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น รวมทั้งมาตรการกำกับดูแลมิให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง สมควรกำหนดวิธีการจัดตั้งพรรคการเมือง การดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งและการกำหนดนโยบายเพื่อโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมือง การเงินและการสนับสนุนพรรคการเมือง ตลอดจนการสิ้นสภาพ และการยุบพรรคการเมือง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“พรรคการเมือง” หมายความว่า คณะบุคคลที่ร่วมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรม
ทางการเมือง

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกพรรคการเมือง

“ที่อยู่” หมายความว่า ที่อยู่ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

“จังหวัด” หมายความว่ารวมถึงกรุงเทพมหานครด้วย

“ข้อบังคับ” หมายความว่า ข้อบังคับของพรรคการเมือง

“การบริจาค” หมายความว่า การให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่พรรคการเมือง นอกเหนือจากค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมือง

“ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้” หมายความว่า การให้ใช้ทรัพย์สิน การให้บริการ หรือการให้ส่วนลด โดยไม่มีค่าตอบแทนที่เหมาะสมตามปกติทางการค้า และหมายความรวมถึงการชำระหนี้แทน การยกเลิกหนี้ และการได้รับประโยชน์อื่นใด ที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง

มาตรา ๕ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๖ ให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนมีหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ ภายใต้การกำกับและควบคุมของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้คำชี้แจงหรือให้ส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการพิจารณาหรือตรวจสอบได้

มาตรา ๘ ในกรณีที่มีได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เป็นประการอื่น การใดที่บัญญัติไว้ให้มีการแจ้ง ยื่นหรือส่งหนังสือหรือเอกสารใดให้บุคคลใดเป็นการเฉพาะ ถ้าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลนั้นตามที่อยู่ ตามภูมิลำเนา หรือตามที่อยู่ปรากฏในสำเนาบัตรประชาชน ให้ถือว่าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งให้โดยชอบแล้ว และในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติให้ประกาศในเรื่องใดให้ประชาชนหรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องทราบ อันเกี่ยวกับการปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ การเผยแพร่โดยทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือดำเนินการบนระบบอินเทอร์เน็ตที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก ให้ถือว่าเป็นการดำเนินการโดยชอบตามบทบัญญัติดังกล่าว

หมวด ๑
การจัดตั้งพรรคการเมือง

มาตรา ๙ ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดหรือผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ซึ่งได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ มีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคน อาจรวมกันเพื่อยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองได้

บุคคลตามวรรคหนึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคน จะยื่นจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองชักราวไว้ก่อน แล้วดำเนินการรวบรวมผู้จัดตั้งพรรคการเมืองให้ได้ครบจำนวนตามวรรคหนึ่ง แต่ต้องดำเนินการยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายในเวลาดังกล่าวให้การรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองเป็นอันสิ้นสุด ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

บุคคลซึ่งร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และมีได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่น หรือร่วมดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมืองใด รวมทั้งไม่เคยเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๐ ยังไม่เกินยี่สิบปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ เมื่อจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วบุคคลดังกล่าวต้องเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่จัดตั้งนั้นด้วย

ในการขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองผู้ยื่นขอจดทะเบียนทุกคนต้องจ่ายเงินทุนประเดิมของพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าคนละสองพันบาท แต่ไม่เกินคนละห้าแสนบาท

มาตรา ๑๐ ก่อนการยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง ให้มีการประชุมบุคคลผู้ร่วมจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๙ โดยต้องมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคน เพื่อกำหนดชื่อพรรคการเมือง นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง การเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง การดำเนินการรวบรวมทุนดำเนินการ และการอื่นที่จำเป็นในการจัดตั้งพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมพรรคการเมืองเลือกตั้งบุคคลซึ่งร่วมจัดตั้งพรรคการเมืองคนใดเป็นหัวหน้าพรรคการเมือง ให้แจ้งรายชื่อบุคคลนั้นให้นายทะเบียนทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าห้าวัน ก่อนวันรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง (ทำไม)

การประชุมตามวรรคหนึ่งและการแจ้งรายชื่อตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด (?????)

มาตรา ๑๑ ในการขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๙ ให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองที่ได้แจ้งชื่อไว้กับนายทะเบียนตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองพร้อมด้วยข้อบังคับต่อนายทะเบียน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบคำขอและเอกสารอื่นที่ต้องยื่นพร้อมกับคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

แบบคำขอจดทะเบียนพรรคการเมืองที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและชื่อย่อของพรรคการเมือง
- (๒) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
- (๓) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง
- (๔) ชื่อ อาชีพ ที่อยู่และลายมือชื่อของกรรมการบริหารพรรคการเมือง
- (๕) รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองและสมาชิก
- (๖) หลักฐานการชำระเงินทุนประเดิมของผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมือง (อย่าลืมบทเฉพาะกาลสำหรับพรรคเดิม)
- (๗) คำรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองและคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ว่าได้ดำเนินการถูกต้องตามมาตรา ๑๐ (อย่าลืม sanction)

มาตรา ๑๒ ชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมาย นโยบาย และข้อบังคับต้องมีลักษณะที่ไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกในเรื่องเชื้อชาติหรือศาสนาระหว่างชนในชาติ ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร และไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญและกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่ซ้ำ หรือพ้อง หรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองอื่น หรือของพรรคการเมืองที่ได้จัดแจ้งไว้ก่อนแล้ว หรือของพรรคการเมืองที่ถูกยุบและยังไม่พ้นยี่สิบปี นับแต่วันที่ถูกยุบ

มาตรา ๑๓ ข้อบังคับพรรคการเมืองต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ และอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อ และชื่อย่อพรรคการเมือง
- (๒) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
- (๓) นโยบายพรรคการเมือง

(๔) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคการเมืองซึ่งต้องตั้งอยู่ในราชอาณาจักร

(๕) โครงสร้างการบริหารพรรค และตำแหน่งต่าง ๆ ของผู้บริหารพรรคซึ่งต้องกำหนดตำแหน่งผู้รับผิดชอบในการเงินและการบัญชีของพรรคการเมือง

(๖) การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง โดยในการเลือกตั้งนั้นต้องมีกระบวนการในการเสนอชื่อบุคคลที่มีความหลากหลายทั้งสมาชิกและผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมืองและการมีส่วนร่วมของสมาชิกอย่างกว้างขวาง

(๗) การได้มา การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การบริหารและวิธีการบริหาร และหน้าที่และอำนาจของกรรมการสาขาพรรคการเมือง คณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง และผู้แทนพรรคการเมือง โดยวิธีการได้มาของกรรมการสาขาพรรคการเมืองต้องมีกระบวนการในการเสนอชื่อบุคคลที่มีความหลากหลายทั้งสมาชิกและผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมืองและการมีส่วนร่วมของสมาชิกอย่างกว้างขวาง

(๘) แผนและกำหนดเวลาในการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง อำนาจหน้าที่ของสาขาพรรคการเมือง การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของกรรมการสาขาพรรคการเมือง (ซ้ำกับ (๗))

(๘/๑) การคัดเลือกและการแต่งตั้งสมาชิกให้เป็นผู้แทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดหรือประจำเขตเลือกตั้ง

(๙) การประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองและการประชุมใหญ่ของสาขาพรรคการเมือง

(๑๐) การรับเข้าเป็นสมาชิกและการให้ออกจากการเป็นสมาชิก คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิก (และการกำหนดห้ามมิให้สมาชิกซึ่งเป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำนอกจากข้าราชการการเมือง หรือเป็นพนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง หรือตำแหน่งอื่นใดของพรรคการเมือง)

(๑๑) สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก

(๑๒) ความรับผิดชอบของพรรคการเมืองต่อสมาชิก

(๑๓) ความรับผิดชอบของสมาชิกพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง คณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือผู้แทนพรรคการเมือง กรณีฝ่าฝืนนโยบายหรือข้อบังคับพรรคการเมืองหรือมาตรฐานจริยธรรมของพรรคการเมือง

(๑๔) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกสมาชิกเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ

(๑๕) หลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดเลือกบุคคลซึ่งพรรคการเมืองจะส่งรายชื่อให้สภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบเป็นนายกรัฐมนตรี โดยในการคัดเลือกต้องมีกระบวนการในการเสนอชื่อบุคคลที่มีความหลากหลายทั้งสมาชิกและผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมือง และการมีส่วนร่วมของสมาชิกอย่างกว้างขวาง

(๑๖) การบริหารการเงิน ทรัพย์สิน และการจัดทำบัญชีของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง

(๑๗) รายได้ของพรรคการเมือง การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมค่าบำรุงพรรคการเมือง และการบริจาคแก่พรรคการเมือง ทั้งนี้ อัตราและวิธีการชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองซึ่งต้องไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาท

(๑๘) การเลิกพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และผู้แทนพรรคการเมือง

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่า ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองตามเอกสารขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองซ้ำ หรือพ้องหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของพรรคการเมืองอื่นที่จดทะเบียนไว้แล้ว หรือพรรคการเมืองของผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองไว้ตามมาตรา ๙ ให้นายทะเบียนดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่ซ้ำกับของพรรคการเมืองอื่นที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว ให้นายทะเบียนสั่งให้ผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองดำเนินการแก้ไข หรือเปลี่ยนชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของตนภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด ในกรณีที่ไม่ดำเนินการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้นายทะเบียนปฏิเสธไม่รับจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองนั้น

(๒) กรณีที่พ้องหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับของพรรคการเมืองอื่นที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว ให้นายทะเบียนมีหนังสือสอบถามไปยังพรรคการเมืองที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วว่า จะยินยอมให้ผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้นหรือไม่ ถ้าพรรคการเมืองที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วไม่ยินยอม ให้นายทะเบียนปฏิเสธไม่รับจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองดังกล่าว

(๓) กรณีที่ซ้ำหรือพ้องหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับของพรรคการเมืองที่ผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองรายอื่น ให้นายทะเบียนมีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองที่ยื่นคำขอจดทะเบียนหรือขอจดทะเบียนที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อแจ้งว่าผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองที่ได้ยื่นไว้เป็นรายแรกเป็นผู้มีสิทธิดีกว่า โดยให้ผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองรายอื่นดำเนินการแก้ไขหรือเปลี่ยนชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของตนภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด

(๔) กรณีที่ข้าหรือฟ้องหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับของพรรคการเมืองของผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งเป็นการยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองในวันเวลาเดียวกัน ให้นายทะเบียนมีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อดำเนินการตกลงกันภายในเวลาที่นายทะเบียนกำหนด เมื่อตกลงกันเป็นประการใดแล้ว ให้นายทะเบียนดำเนินการจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามที่ได้ตกลงกันไว้แล้ว หากตกลงกันไม่ได้ ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนดำเนินการจับสลากโดยเปิดเผยเพื่อให้ได้ผู้มีสิทธิใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้น

มาตรา ๑๕ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองประกอบด้วย หัวหน้าพรรคการเมือง เภรัณยูพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง และผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่มีอำนาจในการบริหารพรรค ซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิกผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ และ

(๑) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) และ (๑๗) ของรัฐธรรมนูญ

(๒) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำนอกจากข้าราชการการเมือง หรือเป็นพนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

ในการเลือกตั้งบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกสามารถเสนอบุคคลและร่วมลงมติในการคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้ารับการเลือกตั้งด้วย

กรรมการบริหารพรรคการเมืองมีวาระการดำรงตำแหน่งตามข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งต้องไม่เกินคราวละสี่ปีและอาจได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งอีกได้

มาตรา ๑๖ เมื่อนายทะเบียนเห็นว่า ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนได้ดำเนินการถูกต้อง ตามมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๕ ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่า มีรายการใดไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง หรือมีรายการไม่ครบถ้วน หรือมีข้อความไม่ชัดเจนหรือบกพร่อง ให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียน เมื่อผู้ยื่นขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองได้แก้ไขเอกสารถูกต้องและครบถ้วนภายในเวลาที่กำหนดแล้ว ให้นายทะเบียนดำเนินการรับจดทะเบียนพรรคการเมืองโดยเร็วโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับเอกสารดังกล่าว

ถ้าผู้ยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมืองไม่ดำเนินการแก้ไขเอกสารขอจัดตั้งพรรคการเมือง หรือดำเนินการแก้ไขแล้วแต่ยังไม่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง พิจารณาเพื่อสั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และให้นายทะเบียนแจ้งมติของคณะกรรมการ การเลือกตั้งให้ผู้ยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง สั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง

--- คำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๗ เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองแล้วให้ประกาศการจด ทะเบียนพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษาโดยระบุชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง ชื่อหัวหน้าพรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งอื่น ที่มีอำนาจในการบริหารพรรคการเมือง

ให้พรรคการเมืองที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองแล้วเป็นนิติบุคคล

หมวด ๒

การดำเนินกิจการพรรคการเมือง

การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และการกำหนดนโยบายเพื่อการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๑

การดำเนินกิจการพรรคการเมือง

(ขาดเรื่องการประชุม)

มาตรา ๑๘ พรรคการเมืองอย่างน้อยประกอบด้วย

- (๑) คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง
- (๒) คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง
- (๓) สาขาพรรคการเมือง คณะกรรมการสาขาพรรค และตัวแทนพรรคการเมือง

มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนิน กิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรค การเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน และต้องส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้ หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้

กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดามติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และในการดำเนินการตามหน้าที่อำนาจของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

กรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ต้องรับผิดชอบตามวรรคสาม หากพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้ร่วมกระทำการนั้น และได้คัดค้านในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองโดยปรากฏในรายงานการประชุมหรือได้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานที่ประชุมภายในเจ็ดวันนับแต่สิ้นสุดการประชุม

มาตรา ๒๐ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องควบคุมไม่ให้สมาชิกกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เมื่อได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องควบคุมไม่ให้สมาชิกกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งอาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ในกรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ปฏิบัติตามวรรคสอง ให้นายทะเบียนเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณามีคำสั่งให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะและต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่ง

ในกรณีที่ปรากฏแก่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่ามีสมาชิกกระทำการดังกล่าวหรือคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองได้รับแจ้งว่ามีสมาชิกกระทำการดังกล่าว คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องดำเนินการมีมติหรือสั่งการให้สมาชิกงดเว้นการกระทำนั้น และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบวันนับแต่วันที่มิต

กรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวรรคสามจะกระทำการใดอันเป็นการสั่งการ หรือดำเนินการใด ๆ ที่มีลักษณะเป็นการก้าวกายหรือแทรกแซงกิจการหรือการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองนั้นมิได้ เว้นแต่จะเป็นการดำเนินการตามสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกพรรคการเมืองตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคการเมืองนั้น และจะมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งมิได้

มาตรา ๒๑ สมาชิกต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับของพรรคการเมืองซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกต้องเป็นบุคคลธรรมดาผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดหรือผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติซึ่งได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์
- (๓) ไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ หรือถูกตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
- (๔) ไม่เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นหรือมีชื่อในผู้ยื่นขอจดทะเบียนหรือจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองใด โดยยื่นใบสมัครต่อพรรคการเมืองที่ผู้นั้นประสงค์จะสมัครเข้าเป็นสมาชิก ตามแบบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมืองนั้น

ทั้งนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดรายการหรือรายละเอียดที่จำเป็นเกี่ยวกับการสมัครสมาชิกของพรรคการเมือง เพื่อเป็นมาตรฐานหรือแนวทางทั่วไปให้พรรคการเมืองปฏิบัติก็ได้ ให้พรรคการเมืองส่งสำเนาแจ้งรายละเอียดการสมัครสมาชิกพรรคให้นายทะเบียนทราบตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด

ในกรณีนายทะเบียนตรวจสอบพบว่าพรรคการเมืองใดมีรายชื่อผู้ซึ่งเป็นสมาชิกซ้ำกัน หรือได้รับการร้องเรียนจากบุคคลใดหรือผู้ซึ่งบุคคลนั้นมอบหมายว่าพรรคการเมืองแอบอ้างใช้ชื่อตนสมัครเป็นสมาชิกโดยไม่รู้เห็นหรือไม่สมัครใจ ให้นายทะเบียนดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยเร็ว หากปรากฏว่ามีเหตุดังกล่าว ให้ดำเนินการลบชื่อของผู้นั้นออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น โดยให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองดังกล่าวมาตั้งแต่ต้น

มาตรา ๒๒ หัวหน้าพรรคการเมืองต้องจัดทำทะเบียนสมาชิกให้ตรงตามความเป็นจริงเก็บรักษาไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองและพร้อมที่จะให้นายทะเบียนหรือผู้ซึ่งนายทะเบียนมอบหมายตรวจสอบได้

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงพร้อมด้วยรายชื่ออาชีพ และที่อยู่ของสมาชิกดังกล่าวหรือไม่มีการเพิ่มขึ้นหรือลดลงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดให้นายทะเบียนทราบภายในวันที่เจ็ดของทุกสามเดือน

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่แจ้งนายทะเบียนภายในระยะเวลาตามวรรคสอง ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งภายในระยะเวลาที่กำหนด

ทะเบียนสมาชิกให้เป็นไปตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเผยแพร่ทะเบียนสมาชิกของทุกพรรคการเมืองตามที่ได้รับแจ้งจากพรรคการเมืองโดยผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์

มาตรา ๒๘ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้ชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมาย หรือถ้อยคำในประการที่น่าจะทำให้ประชาชนเข้าใจว่าเป็นพรรคการเมืองหรือใช้ชื่อที่มีอักษรไทยประกอบว่า “พรรคการเมือง” หรืออักษรต่างประเทศ ซึ่งแปลหรืออ่านว่า “พรรคการเมือง” ในดวงตรา ป้ายชื่อ จดหมาย ใบแจ้งความ หรือเอกสารอย่างอื่น หรือในข้อมูลทางการสื่อสารใด ๆ โดยมีได้เป็นพรรคการเมือง (โทษ)

มาตรา ๒๙ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองใด – พรรคการเมืองนั้นต้องดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา (โทษ)

ในจังหวัดใดที่ไม่มีสาขาพรรคการเมือง ถ้าพรรคการเมืองใดมีสมาชิกมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้นเกินหนึ่งร้อยคนพรรคการเมืองจะต้องแต่งตั้งตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเพื่อดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองในจังหวัดนั้น เมื่อแต่งตั้งตัวแทนพรรคการเมืองแล้วให้พรรคการเมืองแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบภายในกำหนดเวลาและตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๓๐ พรรคการเมืองต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง การดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ ให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

- (๑) การเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง
- (๒) การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๓) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง เหนรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก

พรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง

- (๔) การเลือกตั้งคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง
- (๕) รายงานการเงินและการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองที่ได้ดำเนินการไปในรอบปี

ที่ผ่านมา

- (๖) กิจการที่เสนอโดยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือประธานสาขาพรรคการเมือง
- (๗) กิจการอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

มาตรา ๓๑ องค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมืองซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย กรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมืองทั้งหมด ผู้แทนของสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของตัวแทนพรรคประจำจังหวัด และสมาชิกพรรคการเมือง ทั้งนี้ มีจำนวนรวมกันทั้งหมดไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคน

การลงมติในที่ประชุมใหญ่ให้กระทำโดยเปิดเผย แต่การลงมติเลือกบุคคลตาม มาตรา ๓๐ วรรคสอง (๓) และ (๔) หรือการลงมติในกรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือผู้เข้าประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนร้องขอให้ลงคะแนนลับก็ให้ลงคะแนนลับ

การจัดให้มีมติโดยมิได้จัดให้มีการประชุมใหญ่จะกระทำมิได้

มาตรา ๓๒—สมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ ของจำนวนสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่า หนึ่งในสามของจำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่หรือไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนแล้วแต่จำนวนใดจะน้อยกว่ากัณมีสิทธิเข้าชื่อกัน ร้องขอให้จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคการเมือง และให้หัวหน้าพรรคจัดให้มีการประชุม ใหญ่ตามคำร้องขอภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องขอ

หากหัวหน้าพรรคการเมืองไม่ดำเนินการจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรค การเมืองภายในระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง และมีการยื่นคำร้องต่อนายทะเบียน ให้นายทะเบียน รายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมือง พ้นจากตำแหน่ง และดำเนินการเรียกประชุมใหญ่นั้นแทนหัวหน้าพรรคการเมือง ทั้งนี้ ภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำร้อง

ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคการเมืองตามวรรคสอง ห้ามมิให้ดำรงตำแหน่ง หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคภายในห้าปีนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีคำสั่ง

มาตรา ๓๓ มติหรือข้อบังคับของพรรคการเมืองต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อหลักการ พื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือขัดต่อสถานะ และการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ

ในกรณีที่สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนเห็นว่ามติหรือข้อบังคับพรรคการเมือง ที่ตนเป็นสมาชิกอยู่มีลักษณะที่ไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้มีสิทธิร้องขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณา วินิจฉัย

ถ้าศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่ามติหรือข้อบังคับพรรคการเมืองมีลักษณะขัดต่อสถานะ และการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ หรือขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐาน แห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้มติหรือข้อบังคับ ดังกล่าวเป็นอันยกเลิกไป

มาตรา ๓๔ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง หรือรายการตามมาตรา ๑๑ วรรคสาม (๔) ที่จดทะเบียนไว้กับนายทะเบียนหรือรายละเอียดที่แจ้งไว้

ในแบบตามมาตรา ๓๖ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงหรือรู้เหตุแห่งการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้พิจารณาแก้ไขรายละเอียดดังกล่าว

การเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งจะยังไม่มีผลจนกว่านายทะเบียนจะได้รับการแจ้งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

การแก้ไขรายการที่ได้ประกาศไว้ตามมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๕ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองเพื่ออนุมัติภายในเดือนเมษายนของทุกปี ทั้งนี้ ในรายงานดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีรายการตามที่นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

พรรคการเมืองใดที่จดทะเบียนยังไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับถึงวันสิ้นปีปฏิทินให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องดำเนินการตามวรรคหนึ่งสำหรับปีนั้น

รายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองซึ่งที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติแล้วตามมาตรา ๓๕ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติ และให้นายทะเบียนเผยแพร่ให้ประชาชนทราบทางระบบอิเล็กทรอนิกส์

มาตรา ๓๖ การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต้องมีสมาชิกไม่น้อยกว่าสองร้อยคนในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสาขาพรรคการเมืองที่จัดตั้ง และให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองนั้น หนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองให้เป็นไปตามแบบที่นายทะเบียนกำหนด และอย่างน้อยจะต้องมีรายการแสดงที่ตั้ง รายชื่อคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง หน้าที่ อำนาจ และวิธีการบริหารและการดำเนินการของสาขาพรรคการเมือง

เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองแล้ว ให้พรรคการเมืองประกาศให้ประชาชนทราบ (ทางระบบอินเทอร์เน็ต) พร้อมทั้งแจ้งรายชื่อ อาชีพ และที่อยู่ของผู้บริหารสาขาพรรคการเมืองนั้นด้วย

กรรมการสาขาพรรคการเมืองต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับผู้บริหารพรรค ทั้งนี้ จำนวน การได้มา การดำรงตำแหน่งและวาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การบริหารและวิธีการบริหาร หน้าที่และอำนาจ ของคณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

ให้นำความในวรรคสองและวรรคสาม มาใช้กับการเปลี่ยนแปลงสาขาพรรคการเมือง และกรรมการสาขาพรรคการเมืองด้วยโดยอนุโลม และต้องแจ้งให้ประชาชนทราบภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่เปลี่ยนแปลง

ให้นำความในวรรคสามของมาตรา ๓๔ มาใช้บังคับกับกรณีที่พรรคการเมืองไม่แจ้งการจัดตั้งหรือเปลี่ยนแปลงตามมาตรานี้ ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๗ ห้ามมิให้พรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่ง ในพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองช่วยเหลือหรือสนับสนุนผู้สมัครรับเลือก เป็นสมาชิกวุฒิสภาเพื่อให้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

ส่วนที่ ๒

การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง

และการกำหนดนโยบายเพื่อโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมือง
(ควรกำหนดว่าพรรคการเมืองต้องมีสมาชิกอย่างน้อยเท่าไรหรือไม่)

มาตรา ๓๘ พรรคการเมืองใดประสงค์จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ให้รับฟังความคิดเห็นจากสาขาพรรคการเมืองที่รับผิดชอบหรือดูแลเขตการเลือกตั้งนั้นด้วย และในกรณีที่เขตเลือกตั้งนั้นอยู่ในจังหวัดที่มีตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดให้ต้องรับฟังความคิดเห็นของตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดประกอบด้วย

มาตรา ๓๙ การพิจารณาส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง ให้คำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงด้วย

มาตรา ๔๐ ในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต และแบบบัญชีรายชื่อ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองเป็นผู้พิจารณา เพื่อเสนอคณะกรรมการบริหารให้ความเห็นชอบ

คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งประกอบด้วยบุคคลตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เกินกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการสรรหา หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและผู้แทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ซึ่งเลือกกันเองรวมกันอีกกึ่งหนึ่ง วิธีการเลือกกันเองและจำนวนหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและผู้แทน

พรรคการเมืองประจำจังหวัดให้เป็นไปตามข้อบังคับของพรรคการเมือง ในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ถ้าคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ให้ความเห็นชอบบุคคลรายใดที่คณะกรรมการสรรหาเสนอ ให้ส่งให้คณะกรรมการสรรหาคำเนินการสรรหาใหม่แทน หากคณะกรรมการสรรหายืนยันเสนอชื่อบุคคลดังกล่าว และคณะกรรมการบริหารไม่เห็นชอบด้วย ให้พรรคการเมืองส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น

การสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ให้สรรหาจากสมาชิกผู้ซึ่งยื่นความจำนงด้วยตนเอง หรือผู้ซึ่งสมาชิกเสนอ

มาตรา ๔๑ ในการออกหนังสือรับรองการส่งผู้สมัครเข้าสมัครรับเลือกตั้ง หัวหน้าพรรคการเมืองต้องระบุว่าผู้นั้นได้รับการสรรหาตามมาตรา ๔๐ แล้ว เว้นแต่เป็นการเลือกตั้งที่มีใช้เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือการเลือกตั้งแทนการเลือกตั้งที่เป็นโมฆะหรือเลือกตั้งใหม่ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดได้รับเลือกตั้งหรือกรณีผู้สมัครตายก่อนวันปิดการรับสมัคร

มาตรา ๔๒ นโยบายของพรรคการเมืองที่ใช้ในการประกาศโฆษณาหาเสียงเลือกตั้ง และการโฆษณาหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องไม่มีลักษณะเป็นการหลอกลวงหรือไม่อาจดำเนินการได้ตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินและการคลัง

นโยบายที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นการหลอกลวง

(๑) การยกเลิกหนี้สินโดยการนำเงินงบประมาณไปชำระหนี้ของเอกชนไม่ว่าทางตรง

หรือทางอ้อม

(๒) เป็นเท็จหรือมีลักษณะที่ไม่อาจปฏิบัติได้อย่างแน่แท้

(๓) นำเงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดินไปใช้โดยไม่สามารถระบุวิธีการและเหตุแห่งการนำไปใช้หรือวิธีการและที่มาของเงินหรือทรัพย์สินที่จะนำมาทดแทนจากการใช้นั้น และ

??????????

มาตรา ๔๓ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคการเมืองต้องควบคุมดูแลให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งที่มีลักษณะตามมาตรา ๔๒ (???????)

หมวด ๓

การเงินและการสนับสนุนพรรคการเมือง

ส่วนที่ ๑

การเงินของพรรคการเมือง

มาตรา ๔๔ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารการเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ของพรรคการเมือง และสาขาพรรคการเมือง ตลอดจนจัดให้มีการทำบัญชีตามมาตรา ๔๕ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง (โทษ)

ในกรณีที่มีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองให้ประธานสาขาพรรคการเมืองจัดให้มีการทำบัญชีของสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๔๖ และรับรองความถูกต้อง ตลอดจนจัดส่งบัญชีของสาขาพรรคการเมืองเพื่อแสดงรวมไว้ในบัญชีของพรรคการเมือง

ผู้แทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดต้องมีบัญชีรายชื่อพร้อมที่อยู่ของสมาชิกที่มีภูมิลำเนาในเขตจังหวัดที่ตนเป็นตัวแทนพร้อมทั้งบันทึกการรับและจ่ายเงินสำหรับพรรคการเมือง เก็บรักษาไว้ให้นายทะเบียนตรวจสอบได้ตลอดเวลา

มาตรา ๔๕ บัญชีของพรรคการเมืองและบัญชีของสาขาพรรคการเมือง ประกอบด้วย

- (๑) บัญชีรายวันแสดงรายได้หรือรายรับและแสดงค่าใช้จ่ายหรือรายจ่าย
- (๒) บัญชีแสดงรายรับจากการบริจาค
- (๓) บัญชีแยกประเภท
- (๔) บัญชีแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน

การลงรายการบัญชีต้องมีเอกสารประกอบการลงบัญชีที่ถูกต้องสมบูรณ์โดยครบถ้วน และต้องจัดทำภายในเวลาที่นายทะเบียนประกาศกำหนดด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการเลือกตั้ง

มาตรา ๔๖ พรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองต้องปิดบัญชีครั้งแรกภายในวันสิ้นปีปฏิทินที่ได้รับการจดทะเบียนขึ้น และครั้งต่อไปเป็นประจำทุกปีในวันสิ้นปีปฏิทิน

การปิดบัญชีให้จัดทำงบการเงินซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยงบแสดงฐานะทางการเงินและงบรายได้และค่าใช้จ่ายของพรรคการเมือง กรณีที่มีสาขาพรรคการเมืองงบการเงินให้รวมถึงงบการเงินของสาขาพรรคการเมืองทุกสาขาพรรคการเมืองด้วย

งบแสดงฐานะทางการเงินต้องแสดงรายการสินทรัพย์ หนี้สิน และทุนของพรรคการเมือง

งบรายได้และค่าใช้จ่ายอย่างน้อยต้องแสดงที่มาของรายได้ซึ่งได้รับจากเงินบริจาค เงินสนับสนุนจากรัฐและรายได้อื่นที่มี และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของพรรคการเมืองไว้โดยชัดเจน โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งต้องแสดงรายละเอียดของรายการตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกาศกำหนด

งบการเงินของพรรคการเมืองต้องจัดให้มีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบและรับรอง การสอบบัญชี

มาตรา ๔๗ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเสนองบการเงินที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ตรวจสอบและรับรองแล้วต่อที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติภายในเดือนเมษายน (ต้องกะเวลาให้พอดีกับการเสนอรายงานประจำปี)

งบการเงินซึ่งที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติแล้วตามวรรคหนึ่ง ให้หัวหน้า พรรคการเมืองรับรองความถูกต้องร่วมกับเหรัญญิกพรรคการเมือง และให้หัวหน้าพรรคการเมือง ส่งงบการเงินต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง อนุมัติ พร้อมทั้งบัญชีหรือสำเนาบัญชีตามมาตรา ๔๕ และให้นำความในวรรคสามของมาตรา ๓๔ มาใช้บังคับ ด้วยโดยอนุโลม

เมื่อนายทะเบียนได้รับงบการเงินตามวรรคสองแล้วให้ประกาศให้ประชาชนทราบ

มาตรา ๔๘ รายได้และทรัพย์สินที่พรรคการเมืองได้รับตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีตามประมวลรัษฎากร

มาตรา ๔๙ หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้ง ทรัพย์สินและหนี้สินที่ตนมอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่น ไม่ว่าทางตรง หรือทางอ้อม ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตรา ๕๐ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องควบคุมไม่ให้พรรคการเมือง และผู้ซึ่งพรรคการเมืองส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งใช้จ่ายเกินวงเงินตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ไทย)

ส่วนที่ ๒

รายได้ของพรรคการเมือง

มาตรา ๕๑ พรรคการเมืองอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

(๑) เงินทุนประเดิมตามมาตรา ..

(๑) เงินค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองตามที่กำหนดในข้อบังคับ

พรรคการเมือง

(๒) เงินที่ได้จากการจำหน่ายสินค้าหรือบริการของพรรคการเมือง

(๓) เงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ได้จากการจัด

กิจกรรมหาทุนของพรรคการเมือง (ต้องเก็บอย่างไร?)

(๔) เงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ได้จากการรับ

บริจาค

(๕) เงินอุดหนุนจากกองทุน

(๖) ดอกผลของเงินและรายได้จากทรัพย์สินของพรรคการเมือง

(๗) รายได้อันเกิดจากการจัดกิจกรรมของพรรคการเมือง (ต้องเก็บอย่างไร?)

การหารายได้ตาม (๒) และ (๗) ให้เป็นไปตามที่พรรคการเมืองต้องลงรายการรายได้ของพรรคการเมืองทุกรายการในบัญชีแสดงรายรับไว้เป็นหลักฐาน เว้นแต่รายได้อันเป็นรายรับที่ได้จากการบริจาคแต่ละรายที่มีจำนวนหรือมูลค่าน้อยกว่าห้าร้อยบาทต่อเดือน จะรวมรายการเพื่อลงในบัญชีแสดงรายรับก็ได้

มาตรา ๕๒ การหารายได้จากการจัดกิจกรรมหาทุนของพรรคการเมืองต้องกระทำโดยเปิดเผยและแสดงวัตถุประสงค์ว่าเป็นการหาทุนของพรรคการเมืองอย่างชัดเจน และเมื่อพรรคการเมืองได้ดำเนินกิจกรรมหาทุนในแต่ละครั้งเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้รายงานรายได้ที่ทำได้และกิจกรรมที่จัดขึ้นต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่จัดกิจกรรมดังกล่าว

การรายงานตามวรรคหนึ่งให้ระบุชื่อบุคคลผู้สนับสนุนทางการเงินเป็นจำนวนตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไปแก่กิจกรรมหาทุนนั้นด้วย (โทษ)

ส่วนที่ ๓
การบริจาคแก่พรรคการเมือง

มาตรา ๕๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๕๒ วรรคสอง การรับบริจาคของพรรคการเมืองไม่ว่าจะรับบริจาคจากบุคคลใด ถ้ามีจำนวนตั้งแต่ห้าพันบาทขึ้นไป ให้จัดทำบัญชีรายชื่อผู้บริจาคและเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ (ทางสื่ออินเทอร์เน็ต)

มาตรา ๕๔ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง ผู้แทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด หรือสมาชิกผู้ได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่เป็นการบริจาคเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองหรือเพื่อใช้ในการเลือกตั้ง ต้องแจ้งให้พรรคการเมืองทราบ และให้พรรคการเมืองประกาศให้ประชาชนทราบ(ทางอินเทอร์เน็ต)ด้วย (มาตรา ๘ ครอบคลุมหรือยัง)

มาตรา ๕๕ การบริจาคโดยแสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี ให้กระทำโดยผู้เสียภาษีแต่ละคนอาจจะบุชื่อพรรคการเมืองที่ประสงค์จะให้กรมสรรพากรนำเงินภาษีที่ตนได้เสียไว้ไปบริจาคให้พรรคการเมืองที่กำหนดปีละห้าร้อยบาท ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยอธิบดีกรมสรรพากร การบริจาดดังกล่าวในแต่ละปีให้ได้เพียงพรรคเดียว (ต้องจำนวนเกิน ๕๐๐๐ บาท หรือไม่)

ให้กรมสรรพากรจัดทำรายชื่อพรรคการเมืองที่ได้รับบริจาคตามวรรคหนึ่ง พร้อมจำนวนเงินที่ได้จากการแสดงเจตนาบริจาคทั้งหมดส่งให้นายทะเบียน และโอนเงินดังกล่าวให้กองทุนเพื่อโอนต่อให้พรรคการเมืองที่ได้รับบริจาคตามมาตรานี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งและกรมสรรพากรจะได้ตกลงกัน

เงินที่พรรคได้รับตามวรรคสอง เมื่อพรรคการเมืองนำไปใช้เพื่อการใด ให้จัดทำรายงานค่าใช้จ่าย เงิน และทรัพย์สิน ให้นายทะเบียนทราบภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้รับเงินดังกล่าว

มาตรา ๕๖ สมาชิกผู้ได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากบุคคลอื่น ต้องนำส่งเป็นรายได้ของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก ให้ถือว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นกระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือจะสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเป็นเวลาห้าปีก็ได้

ถ้าการรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ตามวรรคหนึ่งเกิดขึ้นในระหว่างสามเดือนก่อนหรือหลังวันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ให้ถือว่าเป็นการบริจาคเพื่อประโยชน์ในทางการเมืองหรือเพื่อใช้จ่ายในการเลือกตั้ง หากสมาชิกผู้นั้น ไม่นำส่งเป็นรายได้แก่พรรคการเมืองและเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้นำไป คำนวณเป็นค่าใช้จ่ายในการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สำหรับการเลือกตั้งในครั้งนั้น

มาตรา ๕๗ เมื่อมีการบริจาคแก่พรรคการเมือง ให้พรรคการเมืองออกหลักฐาน การรับบริจาคให้แก่ผู้บริจาคตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรค การเมือง หรือผู้แทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ซึ่งเป็นผู้ที่รับบริจาคต้องจัดทำบันทึกการรับบริจาค ไว้เป็นหลักฐาน และจัดส่งบันทึกการรับบริจาคของพรรคการเมืองพร้อมเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ รวมทั้งเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ส่งให้แก่พรรคการเมือง เพื่อนำส่งเข้า บัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคของพรรคการเมืองไว้ก่อนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับบริจาค (ซ้ำกับมาตรา ๕๖ หรือไม่)

เมื่อพรรคการเมืองได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ จากการบริจาคแล้ว ให้ลงรายการการรับบริจาคในบัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคของพรรคการเมือง ให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รายการนั้นเกิดขึ้น และให้จัดส่งใบเสร็จรับเงินหรือหลักฐาน การรับบริจาคให้แก่ผู้บริจาคภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ออกใบเสร็จรับเงินหรือหลักฐานการรับบริจาค

ให้พรรคการเมืองประกาศบัญชีรายชื่อผู้บริจาคและจำนวนเงิน รายการทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ได้รับบริจาคในแต่ละสัปดาห์ภายในวันทำการวันแรก ของสัปดาห์ถัดมาแล้วปิดประกาศไว้โดยเปิดเผยที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง และทางระบบ อินเทอร์เน็ต และจัดส่งประกาศดังกล่าวให้นายทะเบียนทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ประกาศ ถ้าไป หรือไม่ ทุกสามเดือนน่าจะพอ)

มาตรา ๕๘ ผู้บริจาคเงินแก่พรรคการเมืองมีสิทธินำจำนวนเงินที่บริจาคไปหัก เป็นค่าลดหย่อนหรือรายจ่ายเพื่อการบริจาคตามที่กำหนดในประมวลรัษฎากรได้ ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) เงินบริจาคไม่เกินหนึ่งแสนบาท ให้หักได้เต็มจำนวน

(๒) เงินบริจาคเกินหนึ่งแสนบาทแต่ไม่เกินสิบล้านบาท ให้หักได้ในอัตราร้อยละ

ห้าสิบของจำนวนดังกล่าว

(๓) เงินบริจาคเกินสิบล้านบาทขึ้นไป ให้หักได้ในอัตราร้อยละยี่สิบห้าของจำนวนเงิน

ดังกล่าว

วิธีการขอหักค่าลดหย่อนตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด

มาตรา ๕๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๕๒ วรรคสอง และมาตรา ๕๓ (?) ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดให้มีบัญชีแสดงรายรับจากการบริจาค ซึ่งต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ ที่อยู่ จำนวนเงิน และรายการทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ของผู้บริจาคทุกราย

(๒) วัน เดือน ปี ที่รับบริจาค

— — (๓) สำเนาหลักฐานการรับบริจาค

(๔) จำนวนเงินจากตัวบริจาค

ในกรณีที่การบริจาคเป็นการให้หรือให้ใช้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ ให้คิดมูลค่าโดยคำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทนตามปกติในทางการค้าในท้องถิ่นหรือค่าของสินค้านั้นก่อน จึงบันทึกลงในบัญชีและในกรณีที่ไม่อาจคิดมูลค่าได้ให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือประโยชน์อย่างอื่นนั้น ให้ชัดเจนเท่าที่จะกระทำได้ (ถาม กกต.ว่าทางปฏิบัติทำกันหรือไม่)

มาตรา ๖๐ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและเหรัญญิกพรรคการเมืองเปิดบัญชีกับธนาคารพาณิชย์ โดยระบุชื่อเจ้าของบัญชีในนามของพรรคการเมืองนั้น และให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งหมายเลขบัญชีของบัญชีเงินฝากและจำนวนเงินที่เปิดบัญชีของทุกบัญชีพร้อมทั้งส่งสำเนาบัญชีเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์รับรองแก่นายทะเบียนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่เปิดบัญชีดังกล่าว (ถาม กกต. เอาไปทำไม มากไปหรือไม่)

มาตรา ๖๑ ห้ามมิให้พรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้โดยรู้หรือควรจะรู้ว่าได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีแหล่งที่มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๖๒ ห้ามมิให้พรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองรับบริจาคจากผู้ใดเพื่อกระทำการหรือสนับสนุนการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศหรือราชการแผ่นดินหรือกระทำการอันเป็นการก่อกวนหรือคุกคามความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือกระทำการอันเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ (ถาม กกต.คิดอะไร)

มาตรา ๖๓ ห้ามข้าราชการการเมืองใช้สถานะหรือตำแหน่งหน้าที่เรียโรหรือชักชวนให้มีการบริจาคให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

การเข้าร่วมกิจกรรมหาทุนของพรรคการเมืองโดยมิได้มีการเรียโรหรือชักชวนให้มีการบริจาคมิให้ถือว่าเป็นการต้องห้ามตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๖๔ ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่น อันคำนวณเป็นเงินได้ไม่ว่าจากบุคคลใด ต้องดำเนินการนำส่งให้แก่พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น

ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งกระทำการฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง (ซ้ำกับมาตรา ๕๖ หรือไม่)

มาตรา ๖๕ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อย่างอื่นอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ให้ถือว่าการกระทำความดังกล่าวเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา (ซ้ำกับกฎหมายอาญา ควรให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง)

มาตรา ๖๖ ห้ามมิให้พรรคการเมืองรับบริจาคเพื่อดำเนินกิจการของพรรคการเมืองจาก

(๑) บุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๒) นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจหรือกิจการหรือจดทะเบียนสาขาอยู่ในหรือนอกราชอาณาจักร

(๓) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในราชอาณาจักรซึ่งมีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยมีทุน หรือเป็นผู้ถือหุ้นเกินกว่าร้อยละห้าสิบ ในกรณีที่เป็นบริษัทมหาชนจำกัดที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้พิจารณาตามที่ปรากฏในทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัทดังกล่าว

((๓) และ (๔) ในกรณีผู้ถือหุ้นเป็นคนต่างชาติ ให้ถือเป็นนิติบุคคลต่างชาติ ?)

(๔) องค์กรหรือนิติบุคคลที่ได้รับทุนหรือได้รับเงินอุดหนุนจากต่างประเทศ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ดำเนินการเพื่อประโยชน์ของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยหรือซึ่งมีผู้จัดการหรือกรรมการเป็นบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๕) บุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลที่ได้รับบริจาคเพื่อดำเนินกิจการของพรรคการเมือง หรือเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองจากบุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) (หมายถึงใคร?)

(๖) บุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๖๗ ห้ามมิให้บุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลตามมาตรา ๖๖ บริจาคแก่พรรคการเมือง หรือสมาชิกผู้ใดเพื่อดำเนินกิจการของพรรคการเมืองหรือเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมือง

มาตรา ๖๘ ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐ หรือกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือนิติบุคคลอื่น ตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งบริจาคให้พรรคการเมือง

กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ตามมาตรา ๖๗ ให้หมายถึงกิจการที่รัฐเป็นหุ้นส่วน หรือถือหุ้น อยู่เป็นจำนวนมากที่สุดในบรรดาผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นรายอื่น ๆ หรือมีจำนวนถึงหนึ่งในสาม ของหุ้นส่วนหรือหุ้นทั้งหมดของนิติบุคคลนั้น

มาตรา ๖๙ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเกี่ยวกับการบริจาคแก่พรรคการเมือง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนด มาตรการและวิธีการควบคุม การได้รับการบริจาคของพรรคการเมืองให้เป็นไปโดยเปิดเผย และให้มี อำนาจตรวจสอบความถูกต้องของการบริจาคแก่พรรคการเมือง รวมทั้งให้มีอำนาจออกคำสั่งตามที่ เห็นสมควรเพื่อให้พรรคการเมืองปฏิบัติให้เป็นไปโดยถูกต้อง

ให้พรรคการเมืองมีหน้าที่ปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ถ้าม กกต.ว่าเคยใช้ใหม่ ใช้ในแง่ไหน) (โทษ)

ส่วนที่ ๔

การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ

มาตรา ๗๐ ให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในสำนักงานคณะกรรมการ การเลือกตั้ง เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายในการสนับสนุนพรรคการเมือง การให้การศึกษา แก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และการดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการพัฒนาพรรคการเมือง ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยกองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังต่อไปนี้

(๑) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่าย (ถ้าม กกต. ว่ามีเท่าไร เงินมาจากไหน)

(๒) เงินที่ได้รับมาจากกรมสรรพากรตามมาตรา ๕๕

(๓) เงินสนับสนุนจากรัฐตามมาตรา ๗๔

(เงินตาม (๓) และ (๔) อันเดียวกัน ?)

(๔) เงินค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔/๑) เงินและดอกเบี้ยที่เรียกคืนจากผู้ซึ่งต้องรับผิดชอบในการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ อันเนื่องจากการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม (ใบแดง)

(๕) เงินค่าปรับที่ได้รับจากการลงโทษทางปกครองหรือทางอาญาต่อผู้กระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๖) เงินหรือทรัพย์สินที่พรรคการเมืองได้รับโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ (ตามมาตราใด)

(๗) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา ๘๑

(๘) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้เพื่อสมทบกองทุน

(๙) เงินดอกผลของกองทุน

(๑๐) เงินรายรับอื่น

การส่งเงินค่าปรับตาม (๕) หรือเงินหรือทรัพย์สินตาม (๖) เข้ากองทุนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด (มีอยู่ในมาตรา ๗๓ ?)

เงินตาม (๒) และ (๓) ให้จัดสรรให้พรรคการเมืองที่ผู้เสียหายเงินได้แสดงเจตนาบริจาคให้ตามที่อธิบดีกรมสรรพากรแจ้งให้นายทะเบียนทราบตามมาตรา ๕๕

(ขาดขาดมาตรา เรื่องเงินกองทุนเอาไปทำอะไรบ้าง)

มาตรา ๗๑ ทรัพย์สินของกองทุนเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี และผู้ใดจะยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้มิได้

มาตรา ๗๒ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมือง และให้นายทะเบียนมีอำนาจและหน้าที่ควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินทุนหมุนเวียนและพัฒนาพรรคการเมืองตามมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง

ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมือง การบริหาร และควบคุมดูแลกองทุน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่แทน โดยคณะกรรมการดังกล่าวให้ประกอบด้วย ประธานกรรมการการเลือกตั้ง เป็นประธานกรรมการ กรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงการคลังหนึ่งคน ผู้แทนสำนักงบประมาณหนึ่งคน ผู้แทนของพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่สมาชิกในสังกัดของพรรคตนดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน ผู้แทนพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่สมาชิกในสังกัดของพรรคตนมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน ผู้แทนพรรคการเมืองที่มีได้มีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคนเป็นกรรมการ และให้นายทะเบียนเป็นกรรมการและเลขานุการ (ประโยชน์ขัดกัน ?)

ผู้แทนของพรรคการเมืองตามวรรคสองจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้

วาระการดำรงตำแหน่ง เบี้ยประชุม การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองและผู้ทรงคุณวุฒิ และการประชุมของคณะกรรมการตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่ไม่มีการการครอบงำประกอบคณะกรรมการตามวรรคสอง ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๗๒/๑ ภายในสามสิบวันนับแต่สิ้นปีงบประมาณ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวงเงินที่จะจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนแก่พรรคการเมืองประกอบด้วย

- (๑) ร้อยละแปดสิบของเงินดอกผลของกองทุนตามมาตรา ๗๐ (๙)
- (๒) เงินที่ได้รับจากกรมสรรพากรตามมาตรา ๕๕
- (๓) ร้อยละห้าสิบของเงินค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๗๐ (๔)
- (๔) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้ตามมาตรา ๗๐ (๘) ถ้าผู้มอบให้ระบุวัตถุประสงค์ว่าให้แก่พรรคการเมืองหรือเพื่อการอื่นให้นำมาจัดสรรตามที่ผู้มอบให้ระบุวัตถุประสงค์ไว้ ถ้าผู้มอบให้มิได้ระบุวัตถุประสงค์ไว้ให้นำมาจัดสรรร้อยละเจ็ดสิบ

(๕) เงินที่ได้รับจากการเรียกคืนตามมาตรา ๗๐ (๔/๑)

มาตรา ๗๓ เงินกองทุนดังต่อไปนี้ให้นำมาใช้จ่ายเพื่อการบริหารกองทุนและการดำเนินกิจการของคณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชีตามที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเรียกเก็บ

- (๑) ร้อยละยี่สิบของเงินดอกผลของกองทุนตามมาตรา ๗๑ (๙)
- (๒) ร้อยละห้าสิบของเงินค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๗๐ (๔)
- (๓) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้ที่ระบุให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือร้อยละสามสิบของเงินที่มีผู้มอบให้โดยไม่ระบุวัตถุประสงค์
- (๔) เงินค่าปรับตามมาตรา ๗๐ (๕)
- (๕) เงินหรือทรัพย์สินตามมาตรา ๗๐ (๖)
- (๖) เงินหรือทรัพย์สินตามมาตรา ๗๐ (๗)
- (๗) เงินรายรับอื่น

กรใช้จ่ายเงินตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด แต่จะนำไปใช้เพื่อการเดินทางไปต่างประเทศหรือการจัดให้มีหลักสูตรการศึกษาอบรมที่มีการคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้ารับการศึกษาอบรมมิได้

มาตรา ๗๓/๑ การจัดสรรเงินตามมาตรา ๗๒/๑ ให้พรรคการเมืองดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินจัดสรรตามมาตรา ๗๒/๑ (๒) ให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามที่อยู่เสียภาษีได้
- ระบุไว้

(๒) จัดสรรร้อยละห้าสิบของเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามจำนวนเงินค่าบำรุงและค่าสมาชิกที่พรรคการเมืองได้รับ โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างจำนวนเงินค่าบำรุงและค่าสมาชิกที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันในปีที่ผ่านมาต่อจำนวนเงินค่าบำรุงและค่าสมาชิกที่พรรคการเมืองนั้น ๆ ได้รับมาในปีที่ผ่านมา

(๓) ร้อยละห้าสิบของวงเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองได้รับจากการเลือกตั้งทั่วไปสำหรับปีถัดจากปีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างคะแนนเสียงที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันต่อคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ สำหรับปีอื่นให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามสัดส่วนที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๗๔ ตามอัตราส่วนเงินบริจาคทั้งหมดต่อเงินที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ

(๔) ในกรณีที่ต้องมีการจัดการเลือกตั้งใหม่อันเป็นผลจากการกระทำของสมาชิกของพรรคการเมืองใด เมื่อได้วงเงินที่จะต้องได้รับการจัดสรรให้พรรคการเมืองนั้นตาม (๑) และ (๒) แล้ว ให้หักจำนวนเงินที่คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นฟ้องให้สมาชิกผู้นั้นชดใช้คืนออกจากเงินจัดสรรของพรรคการเมืองและส่งคืนเข้ากองทุนก่อน ถ้าภายหลังมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดปรากฏว่าผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบหรือรับผิดชอบน้อยกว่าที่คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นฟ้อง ให้คณะกรรมการกองทุนจ่ายเงินคืนให้แก่พรรคการเมืองนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ถ้าเงินที่จัดสรรให้มีไม่พอ ให้ดำเนินการหักจากเงินจัดสรรในปีต่อ ๆ ไปจนครบ ทั้งนี้ ให้ตัดสิทธิพรรคการเมืองที่จะได้หรือเอาจากสมาชิกที่ต้องรับผิดชอบตามคำพิพากษา

มาตรา ๗๓/๒ เงินที่พรรคการเมืองได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๗๓/๑ ให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง การจัดทำกิจกรรมทางการเมือง (ที่มีลักษณะตามมาตรา .. ที่เป็นเรื่องห้ามฝ่าฝืนความมั่นคง) การพัฒนาพรรคการเมือง การส่งเสริมความรู้แก่ประชาชนในทางการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการอื่นใดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และเมื่อใช้ไปเพื่อการใดแล้ว ให้จัดทำรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบทุกหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับการจัดสรร

(อย่าลืมหักภาษี การรายงานเท็จ หรือที่มาของเงินค่าสมาชิกและการใช้จ่าย)

(บทเฉพาะกาลสำหรับการเลือกตั้งครั้งแรกจะให้จัดสรรอย่างไร)

มาตรา ๗๕ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าพรรคการเมืองใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรา ๗๓/๒ หรือไม่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้พรรคการเมืองแก้ไขการใช้จ่ายในเรื่องนั้นของปีถัดไป และในการนี้ อาจลดการจัดสรรเงินอุดหนุนตามมาตรา ๗๓ ในปีถัดไปด้วยก็ได้

ถ้านายทะเบียนตรวจสอบรายงานตามมาตรา ๗๓/๒ แล้วปรากฏว่าเป็นการรายงาน ด้วยข้อความอันเป็นเท็จทั้งหมดหรือบางส่วน หรือไม่รายงานภายในเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้ นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งเรียกเงินค้ำประกันจากหัวหน้าพรรคการเมือง และคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และให้งดการจัดสรรเงินอุดหนุน ตามมาตรา ๗๓ และมาตรา ๗๓/๒ ในปีถัดไป ให้พรรคการเมืองนั้นจนกว่าชำระคืนครบถ้วน

ส่วนที่ ๕

การใช้จ่ายของพรรคการเมือง

มาตรา ๗๖ เงินและทรัพย์สินของพรรคการเมืองต้องนำไปใช้จ่ายเพื่อดำเนิน กิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของพรรคการเมือง และสมาชิกของพรรคการเมือง และค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมือง

พรรคการเมืองต้องจัดทำบัญชีรายจ่ายที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงิน และทรัพย์สินของพรรคการเมืองโดยถูกต้อง และครบถ้วน ตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกาศกำหนด

มาตรา ๗๗ ให้เป็นหน้าที่ของหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง และเหรัญญิกพรรคการเมือง ที่จะต้องตรวจสอบและควบคุมมิให้มีการนำเงินหรือทรัพย์สินของพรรค การเมืองไปใช้จ่ายเพื่อการอื่นใดนอกจากที่กำหนดไว้มาตรา ๗๖

ถ้าบุคคลตามวรรคหนึ่งนำเงินหรือทรัพย์สินของพรรคการเมืองไปใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ ส่วนตัวหรือบุคคลภายนอก ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้ บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง และห้ามบุคคลนั้นดำรงตำแหน่งดังกล่าวหรือกรรมการบริหารพรรค การเมืองภายในห้าปีนับแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่ง

หมวด ๔

การสิ้นสภาพและการยุบพรรคการเมือง

มาตรา ๗๘ พรรคการเมืองย่อมสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง เมื่อ

(๑) ไม่สามารถดำเนินการตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ได้ภายในเวลาที่กำหนด

(๒) ภายหลังจากที่ดำเนินการครบตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง มีจำนวนสาขาพรรค การเมืองเหลือไม่ถึงภาคละหนึ่งสาขาเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี

(๓) ภายหลังจากที่ได้รับการจดทะเบียนพรรคการเมืองมีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงห้าร้อยคนเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี

(๔) ไม่มีการประชุมใหญ่พรรคการเมือง หรือไม่มีการดำเนินกิจกรรมใดทางการเมืองเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปีโดยมิได้มีเหตุอันสมควรอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย

(๕) มีหนี้สินล้นพ้นตัวจนไม่อาจดำเนินกิจการพรรคการเมืองได้เป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหกเดือน

(๖) พรรคการเมืองเลิกตามข้อบังคับของพรรค

(๗) มีการควบรวมพรรคการเมือง

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนหรือเมื่อมีผู้ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนว่ามีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่ามีเหตุตามวรรคหนึ่งเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองจริง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้พรรคการเมืองนั้น สิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองที่ถูกประกาศว่าสิ้นสภาพตามวรรคสองเห็นว่าการประกาศของนายทะเบียนไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการ บริหารพรรคการเมืองนั้นอาจยื่นคำร้องต่อศาลปกครองสูงสุดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้มีคำสั่งเลิกการประกาศได้

พรรคการเมืองที่สิ้นสภาพลงตามมาตรา นี้ ให้ถือเสมือนว่าพรรคการเมืองถูกยุบ

มาตรา ๗๙ เมื่อพรรคการเมืองใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น

(๑) กระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญหรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

(๒) กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๘๐ เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๗๙ ให้นายทะเบียนดำเนินการสอบสวนโดยพลันตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด แล้วรายงานผลต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในกรณีที่ผลการรายงานปรากฏว่าพรรคการเมืองกระทำการตามมาตรา ๗๙ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วยหลักฐาน เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น เมื่ออัยการสูงสุดได้รับแจ้งให้พิจารณาเรื่องดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้าอัยการสูงสุด

ไม่เห็นชอบด้วยหรือไม่ยื่นคำร้องภายในกำหนดเวลาดังกล่าว นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งจะยื่นคำร้องเองก็ได้

ในกรณีที่เห็นสมควร ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งระงับการกระทำดังกล่าวของพรรคการเมืองไว้เป็นการชั่วคราวตามคำร้องขอของอัยการสูงสุดหรือนายทะเบียนแล้วแต่กรณี ก็ได้

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา และห้ามมิให้บุคคลใดใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือ ภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองซ้ำ หรือพ้องกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองที่ถูกยุบนั้น

มาตรา ๘๐/๑ ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบตามมาตรา ๗๙ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไปจะจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป

มาตรา ๘๑ ในกรณีที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพ หรือยุบตามบทบัญญัติในหมวดนี้ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งบัญชีและงบแสดงฐานะทางการเงินรวมทั้งเอกสารเกี่ยวกับการเงินของพรรคการเมืองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพ หรือยุบ และให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินชำระบัญชีให้เสร็จสิ้นภายในหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียน ถ้าสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินชำระบัญชีไม่เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาดังกล่าวให้ขอขยายเวลาได้อีกไม่เกินหกเดือน

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งยังคงต้องปฏิบัติหน้าที่อยู่จนกว่าการชำระบัญชีจะแล้วเสร็จแต่จะดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในนามพรรคการเมืองที่สิ้นสภาพ หรือยุบมิได้

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองหรือจำหน่ายทรัพย์สินของพรรคการเมืองเพื่อนำเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชีได้ ในกรณีที่พรรคการเมืองนั้นไม่มีเงินหรือทรัพย์สินเพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งจ่ายเงินจากกองทุนพัฒนาการเมืองตามที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินร้องขอ

ในการชำระบัญชีเมื่อได้หักหนี้สินและค่าใช้จ่ายแล้วยังมีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใด ให้โอนให้แก่องค์การสาธารณกุศลตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับพรรคการเมือง ถ้าในข้อบังคับพรรคการเมืองไม่ได้ระบุไว้ให้ทรัพย์สินที่เหลือนั้นตกเป็นของกองทุน

ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๒๒ หมวด ๕ ว่าด้วยการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนจำกัดและบริษัทจำกัดมาใช้บังคับกับการชำระบัญชีของพรรคการเมืองโดยอนุโลม

มาตรา ๘๓ ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใด เพราะเหตุ ตามมาตรา ๗๙ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหาร พรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วมรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ ยับยั้งหรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของหัวหน้าพรรค การเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้นั้น

หมวด ๕

การควบรวมพรรคการเมือง

มาตรา ๘๔ ในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎรจะมีการควบรวมพรรคการเมือง ที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้

มาตรา ๘๕ การควบรวมพรรคการเมืองอาจเป็นการรวมกันเพื่อจัดตั้งเป็นพรรค การเมืองใหม่ หรืออาจเป็นการรวมเข้าเป็นพรรคเดียวกับพรรคการเมืองที่เป็นหลักก็ได้

มาตรา ๘๖ การควบรวมพรรคการเมืองเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่ ให้พรรค การเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้ดำเนินการ เช่นเดียวกับการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามหมวด ๑ การจัดตั้งพรรคการเมือง โดยมีให้นำ เรื่องการห้ามเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอื่นมาใช้บังคับ

มาตรา ๘๗ เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองที่จะจัดตั้งใหม่แล้ว ให้นายทะเบียนส่งเลิกพรรคการเมืองเดิมที่รวมเข้ากัน โดยให้สมาชิกพรรคการเมืองเดิมเข้าเป็น สมาชิกพรรคการเมืองใหม่ที่ได้รับจดทะเบียน และให้บรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบ ของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ตั้งแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่งเลิกพรรค การเมืองดังกล่าว

ในกรณีที่นายทะเบียนมีคำสั่งตามวรรคหนึ่งแล้วให้แจ้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อทราบและให้ประกาศคำสั่งการเลิกและการควบรวมพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๘๘ ในกรณีที่การควบรวมพรรคการเมืองเป็นการรวมพรรคการเมืองหนึ่ง หรือหลายพรรคการเมืองเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลักให้พรรค การเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่จะรวมกันทุกพรรคการเมืองร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน และให้นำมาตรา ๘๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้นายทะเบียนสั่งให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้นเลิกไปนับแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่งเลิกพรรคการเมืองนั้น

หมวด ๖

บทกำหนดโทษ

ส่วนที่ ๑

โทษทางปกครอง

มาตรา ๘๙ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่แจ้งหรือแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ตามมาตรา ๒๒ วรรคสาม ต้องชำระค่าปรับทางปกครองไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๙๐ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมือง ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๔ ต้องชำระค่าปรับทางปกครองเป็นจำนวนไม่เกินสองเท่าของจำนวนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ และต้องชำระค่าปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๙๑ ให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับกับการปรับทางปกครองตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ โดยให้นายทะเบียนหรือผู้ที่นายทะเบียนมอบหมายเป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับและบังคับทางปกครอง เงินค่าปรับทางปกครองให้นำส่งกองทุน

ในกรณีที่ผู้ใดไม่ชำระค่าปรับทางปกครองตามคำสั่งนายทะเบียนหรือผู้ที่นายทะเบียนมอบหมาย ให้ดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้น โดยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลอื่นที่มีหน้าที่ในทางทะเบียนหรือครอบครองทรัพย์สินของผู้ไม่ชำระค่าปรับทางปกครองมีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนหรือผู้ที่นายทะเบียนมอบหมาย ในกรณีที่ เป็นสิทธิเรียกร้องที่บุคคลภายนอกต้องจ่ายให้แก่ผู้ที่ไม่ชำระค่าปรับทางปกครอง ให้บุคคลภายนอกชำระเงินให้แก่นายทะเบียน หรือผู้ที่นายทะเบียนมอบหมายแทน

ส่วนที่ ๒ โทษทางอาญา

มาตรา ๙๒ พรรคการเมืองหรือผู้ใดสมคบ รู้เห็นเป็นใจ หรือสนับสนุนให้บุคคลใดดำเนินการใดเพื่อให้บุคคลอื่นหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งหลงเชื่อหรือเข้าใจว่าพรรคการเมืองอื่นหรือบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยปราศจากมูลความจริง ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดดังกล่าว

พรรคการเมืองหรือผู้ใดสมคบ รู้เห็นเป็นใจ หรือสนับสนุนให้บุคคลใดดำเนินการใดเพื่อกลับแกว่งพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง โดยปราศจากมูลความจริง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พรรคการเมืองที่กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ยุบพรรคการเมืองนั้น และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง เว้นแต่บุคคลดังกล่าวจะพิสูจน์ให้เห็นที่เชื่อได้ว่าตนไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น

มาตรา ๙๓ ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๙ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา ๙๔ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ วรรคสอง หรือตามมาตรา ๕๐ ไม่ควบคุมหรือมีส่วนรู้เห็น ปลอ่ยปละละเลย หรือทราบว่ามี การกระทำเกิดขึ้นแต่มิได้ยับยั้งเพื่อบริหารการกระทำดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

ประธานสาขาพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง ผู้แทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด หรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง ผู้ใดมีส่วนรู้เห็น หรือมีส่วนร่วมในการกระทำตามวรรคหนึ่ง ให้ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งและวรรคสองได้แสดงหลักฐานว่ามีการดำเนินการใด ๆ เพื่อยับยั้งมิให้มีการกระทำตามวรรคหนึ่งโดยสมควรแล้ว ให้ผู้นั้นพ้นจากความรับผิดชอบแม้ว่าจะยังคงมีการกระทำความผิดโดยฝ่าฝืนการยับยั้งนั้นก็ตาม

มาตรา ๙๕ นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองผู้ใดแอบอ้างชื่อผู้ใดสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของตนตามมาตรา ๒๑ วรรคสาม หรือหัวหน้าพรรคการเมือง หรือนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองผู้ใดจัดทำทะเบียนสมาชิกอันเป็นเท็จตามมาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๖ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง มาตรา ๒๓ วรรคสาม มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๙๗ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการสาขาพรรคการเมือง ผู้ใดรู้อยู่แล้วแต่จัดให้พรรคการเมืองกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๙๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๕ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๙ ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ นอกจากข้าราชการการเมือง หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ผู้ใดดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดของพรรคการเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี ปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๖ หรือมาตรา ๒๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่การฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำเพื่อสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๐๑ ผู้ใดเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเกินหนึ่งพรรคการเมืองในเวลาเดียวกัน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๑๐๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดโดยเจตนาสมคบกันตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไปดำเนินกิจการเช่นเดียวกับพรรคการเมือง หรือดำเนินการไม่ว่าด้วยวิธีใดให้เข้าใจว่าเป็นพรรคการเมืองโดยมิได้จดทะเบียนพรรคการเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๓ กรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง ผู้ใดช่วยเหลือ หรือสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามมาตรา ๓๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๐๔ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดออกหนังสือรับรองผู้สมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นเท็จ เพื่อให้เชื่อว่าผู้นั้นเป็นผู้ได้รับการสรรหาตามมาตรา ๔๑ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิ สมัครเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๐๕ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่จัดให้มีการทำบัญชีของพรรค การเมืองตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง หรือจัดให้มีการทำบัญชีของพรรคการเมืองโดยละเว้นการลงรายการ ในบัญชีลงรายการในบัญชีเป็นเท็จ แก้ไขบัญชี ซ่อนเร้น หรือทำหลักฐานในการลงบัญชีอันจะเป็นผลให้ การแสดงที่มาของรายได้ และการใช้จ่ายของพรรคการเมืองไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงหรือไม่ปฏิบัติ ตามมาตรา ๔๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๐๖ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๔ หรือมาตรา ๖๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๐๗ หัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้ใดรู้หรือควรจะรู้ว่าการฝ่าฝืนมาตรา ๖๑ แล้วไม่ควบคุม ยับยั้ง หรือแก้ไขไม่ให้มีการกระทำ หรือมิได้แจ้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งในทันทีที่มีการฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๐๘ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขา พรรคการเมือง หรือสมาชิกผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๒ หรือมาตรา ๖๖ ต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอน สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา ๑๐๙ ข้าราชการการเมืองผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๑๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๑ หัวหน้าหน่วยงานตามมาตรา ๖๘ หรือกรรมการผู้มีอำนาจอนุมัติ ในนามหน่วยงานดังกล่าว ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๒ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใด จัดทำรายงานเท็จอันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา ๗๕ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๓ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๑๔ ให้พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ให้พรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งดำเนินการให้มีสมาชิกและสาขาพรรคการเมือง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

ในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้ครบถ้วนตามวรรคสอง ให้พรรคการเมืองนั้น สิ้นสภาพพรรคการเมือง

มาตรา ๑๑๕ ให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง สาขาพรรค การเมือง และคณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองของพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๑๔ วรรคหนึ่ง เป็นหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และคณะกรรมการ

สาขาพรรคการเมืองของพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่ข้อบังคับพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๑๔ วรรคสอง จะกำหนดไว้เป็นประการอื่น

มาตรา ๑๑๖ บรรดาคติและข้อบังคับของพรรคการเมืองที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และยังใช้บังคับอยู่ ให้ใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ให้พรรคการเมืองจัดให้มีหรือปรับปรุงข้อบังคับพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่สามารถดำเนินการปรับปรุงข้อบังคับพรรคการเมืองตามกำหนดระยะเวลาดังกล่าว พรรคการเมืองนั้นจะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสำหรับการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกภายหลังวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับมิได้

มาตรา ๑๑๗ ให้พรรคการเมืองจัดทำทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองและส่งทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองดังกล่าว พร้อมรายการทรัพย์สินและหนี้สินของพรรคการเมือง และบัญชีการเงินของพรรคการเมืองและบัญชีการเงินของสาขาพรรคการเมืองแก่นายทะเบียนภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

ในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่สามารถดำเนินการตามวรรคหนึ่ง พรรคการเมืองนั้นจะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสำหรับการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกภายหลังวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับมิได้

มาตรา ๑๑๘ ให้กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นกองทุนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๑๑๙ ให้คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะมีคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๑๒๐ ในระยะเริ่มแรก การจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองแก่พรรคการเมือง ซึ่งได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ไว้แล้ว ให้ดำเนินการต่อไปจนแล้วเสร็จ

แต่ยังมีให้จัดสรรให้แก่พรรคการเมือง จนกว่าพรรคการเมืองนั้นได้ดำเนินการตามมาตรา ๑๑๔
มาตรา ๑๑๖ และมาตรา ๑๑๗ เสร็จสิ้น

มาตรา ๑๒๑ ให้อธิบดีกรมสรรพากรออกหลักเกณฑ์และวิธีการให้เป็นไปตาม
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี
นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ

ให้หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยอธิบดีกรมสรรพากรตามมาตรา ๕๘
แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังคงบังคับใช้ต่อไป
จนกว่าจะออกหลักเกณฑ์และวิธีการตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๒๒ ให้บรรดาคดีที่ได้ดำเนินการไว้กับพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และอยู่ระหว่างดำเนินการ เว้นแต่การดำเนินการ
เรียกคืนเงินสนับสนุน การชำระบัญชี การดำเนินคดีใด ๆ และกระบวนการเพื่อชำระค่าปรับทางปกครอง
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้คงดำเนินการต่อไป
โดยจะดำเนินการอย่างไรนั้นให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัด
หรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๑๒๓ บรรดาประกาศ ข้อบังคับ และคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ยังมีผลใช้บังคับ
ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

บรรดาประกาศ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของประธานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ในฐานะนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐
ให้ถือว่าเป็นของเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี